

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΛΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΟ ΛΕΩΦΟΡΟΥ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ
Α1. Σ1.0076

1892.
Α-Π. 532

Αντίστοιχο πρὸς τὸν
2 πινάκων καὶ πρὸς
2 χάρτες.

ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ ΚΑΙ ΙΘΑΚΗ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣΑ ΜΕΝ

ΥΠΟ

Δ^{ΡΟΣ} ΙΩΣΗΦ ΠΑΡΤΣ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ ΤΗΣ ΒΡΕΣΣΛΑΥΙΑΣ

ΕΞΕΛΛΗΝΙΣΘΕΙΣΑ ΔΕ

ὑπὸ τῆς Ὑ. προστασίας
Δ.Β.Υ. τοῦ Πρωτ. Γεωργίου καὶ
τῆς Πρωτ. Μαρίας

ΥΠΟ

Α. Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Α. Φ. ΚΑΙ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ Β'. ΒΑΡΒΑΚΕΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Μεθ' ἑνὸς χάρτου, δύο διαγραμμάτων, ἑνὸς λιθ. πίνακος καὶ
τεσσάρων σχεδιογραφημάτων ἐν τῷ κειμένῳ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΑΛΕΞ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΥ
ὍΛΟΣ ΟΦΘΑΛΜΙΑΤΡΕΙΟΥ ΑΡΙΘ. 3
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ 1892

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

«Κινδυνεύει γὰρ οὐδενὸς ἕλαττον μάθημα εἶναι
δι' ἀκριβείας ἐπίστασθαι πάντας τὴν αὐτῶν χώραν».

Πλ. Νομ. VI, 763.

Ἡ γυνῶσις τῆς χώρας, ἐν ἣ ἐγεννήθη τις καὶ ἀνετράφη,
εἶνε εἰς πάντα ἕκ τῶν πρῶτων καὶ ἀναγκαιοτάτων διότι,
ἀφοῦ ἀκριβῶς μάθη τὸ ἔδαφος, ἐφ' οὗ οἰκεῖ, τὸ κλίμα, τὴν
ιστορίαν, τὰ προϊόντα καὶ πᾶν ὅ,τι ἄξιον λόγου ἀναφέρε-
ται εἰς τὴν ἰδίαν πατρίδα, εὐκολώτερον θὰ δύραται καὶ
μελετᾶ καὶ ὀρθότερον καὶ κρίνῃ τὰ τῶν ἄλλων. Αἱ γυνῶσεις
αὐτοῦ θὰ προβαίνωσιν ἐκ τῶν πλησιεστέρων εἰς τὰ ἀπώ-
τερα καὶ ἐκ τῶν γνωστῶν εἰς τὰ ἄγνωστα. Οὕτω δυνά-
μεθα καὶ ποριζώμεθα μὲν κέρδος ἐκ τῶν ἀγαθῶν, τὰ ὅποια
διεγεμνήθησαν εἰς ἐκάστην γῆν ὑπὸ τοῦ πανσόφου δημι-
ουργοῦ, καὶ ἀποφεύγωμεν δὲ τὰ τυχόν κακά. Ἡ δὲ γυνῶσις
τοῦ παρελθόντος ἡμῶν θὰ εἶνε ἀσφαλὲς ὁδηγὸς τοῦ μέλ-
λουτος.

Ζωηρὰν εἰκόνα μεστήν διδασμάτων περὶ τῶν ρήσων
Κεφαλληνίας καὶ Ἰθάκης παρέχει ἡμῖν τὸ παρὸν ἔργον
τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ τοῦ ἐν Βρεστανίᾳ παρεπιστημίου κ.
Ι. Πάρτε. Εἰς αὐτὸν διὰ τοὺς μόχθους, τοὺς ὁποίους ὑπέ-
μεινε κατὰ τὰς ἐπαρειλημμένας αὐτοῦ περιηγήσεις, διὰ
τὰς βαθείας μελέτας περὶ ἐκάστου ἀντικειμένου γεωλογι-
κοῦ, ιστορικοῦ, ἀρχαιολογικοῦ κ.λ.π. ὀφείλομεν οἱ Κεφα-
λλῆνες καὶ Ἰθακήσιοι ἰδιαίτερον εὐγνωμοσύνην.

Πεπεισμένος περὶ τῆς χρησιμότητος τοῦ πορήματός με-

Πᾶν ἀντίτυπον, μὴ φέρον τὴν ὑπογραφήν τοῦ μεταφραστοῦ, θεωρεῖται
κλοπιμαῖον καὶ καταδιώκεται κατὰ τὸν νόμον.

Α. Γ. Παπαδόπουλος.

τέφρασα αὐτὸ εἰς τὴν ἑλληνικὴν λαβὼν παρὰ τοῦ συγγραφέως διὰ τοῦ κ. Έρν. Τούλ τὴν ἄδειαν καὶ τινὰς προσθήκας καὶ διορθώσεις, ἃς ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ κατεχώρισα. Πρὸς τὸν κ. Τούλ, ὑποπρόξενον τῆς Γερμανίας, πρὸς δὲ κ. Πάρτε ἀνατίθησι τὸ σύγγραμμα αὐτοῦ, δὲν ὀφείλομεν μόνον τὴν ἄδειαν τῆς μεταφράσεως, ἀλλὰ τι πλέον. Πρῶτος αὐτὸς γενναιότατα συνέδραμεν ὑπὲρ τῆς ἐκδόσεως δωρήσας καὶ τοὺς ἐν τέλει ἐπισυναπτομένους πίνακας τῶν δύο νήσων καὶ τὸν τῶν ἐρειπίων τῶν Κρατίων καὶ τῆς Σάμης. Οἱ πίνακες ἔπρεπε βεβαίως νὰ εἶνε ἑλληνικοί, ἀλλὰ τοῦτο δαπανηρὸν θὰ ἦτο καὶ ἀμφίβολον ἂν ἡ ἐκτύπωσις ἤθελε γίνῃ τόσο καλὴ.

Μετὰ τὸν κ. Τούλ καὶ ἄλλοι συμπολιταί, φιλόμουσα τέκνα τῆς θρησκείας αὐτοῦς, συνεισένηγκον ὑπὲρ τῆς ἐκδόσεως, οἱ κ.κ. Πλ. Βέργιας, Εὐ. Τ. Μπασιάς, Κ. Βαλσαμάκης, οἱ ἀδελφοὶ Ἰερ. καὶ Ὁκτ. Βαλιέρης, οἱ υἱοὶ Ἀνδ. Π. Βαλλιάνου καὶ ὁ ἐξάδελφός μου Γ. Σκιαδαρέσης. Πᾶσι τούτοις ἐκφράζομεν τὴν βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν, ὡς καὶ πρὸς τὸν κ. Δ. Μήλαν καὶ τὸν δῆμον Ληξουρίου, οἵτινες προκατέβαλον τὸ ἀντίτιμον 20 ἀντιτύπων.

Πλείστας χάριτας ὁμολογοῦμεν τῷ κ. Κ. Μητσοπούλῳ, τακτικῶς καθηγητῇ τῆς γεωλογίας καὶ ὀρυκτολογίας ἐν τῷ ἔθν. πανεπιστημίῳ καὶ πολυτεχνεῖῳ ἐξελληνίσαντι ἅπαντας τοὺς γεωλογικοὺς ὅρους τοῦ συγγράμματος καὶ μετὰ τῆς διακρινούσης αὐτὸν προθυμίας καὶ εὐγενείας παρὰ σκόρπῳ τὴν πολὺτιμον αὐτοῦ ἐπικουρίαν εἰς τὸ δυσχερέστατον τοῦτο μέρος τοῦ ποιήματος. Ἐκ τῶν γεωλογικῶν ἔργων τοῦ κ. Μητσοπούλου παρελάβομεν καὶ τὰς πλείστας τῶν ἐν τέλει προστιθεμένων σημειώσεων πρὸς κα-

τανόησιν τῶν ἐν χρήσει ἐπιστημονικῶν ὄρων. Τῷ δ' ἡμέτερῳ συμπολιτῇ κ. Γ. Γρατσιάτῳ δ. φ. καὶ νῦν σχολάρχῃ Πυλάρου ὀφείλομεν τὴν μετάφρασιν τῶν Ἱταλικῶν ὑποσημειώσεων τοῦ κειμένου.

Οὕτω τὸ ἔργον πιστεύω ὅτι ἔσται χρήσιμον οὐ μόνον εἰς τοὺς κατοίκους τῶν δύο γεωγραφουμένων νήσων, ἀλλὰ καὶ εἰς πάντα φιλόμουσον. Διὰ τῆς συγγραφῆς δὲ καὶ μεταφράσεως τοιούτων μονογραφικῶν ἐλπίζω ὅτι θὰ ἀποτελεσθῇ ἔργον πλήρες περὶ τῆς ὅλης πατρίδος Ἑλλάδος, καθ' ὃν τρόπον πρέπει νὰ μελετηθῶσι τὰ κατὰ τόπους ἰδιώματα τῆς γλώσσης, ὅπως βραδύτερον ἀπαρτισθῇ ὅλον τι περιλαμβάνον τὸν θησαυρὸν αὐτῆς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 8 Ἀπριλίῳ 1892.

Λ. Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ

Σελ.	
1	Πρόλογος.....
9	Εισαγωγή.....
9	Α'. Φυσική περιγραφή τῶν νήσων.....
13	1. Κατασκευή ὁρέων.....
21	Ἰθάκη.....
21	Κεφαλληνία.....
68	Παράρτημα: οἱ σεισμοί.....
78	2. Κλίμα.....
90	Παράρτημα: ἐλειογενὴς πυρετός.....
92	Β'. Πολιτικὴ γεωγραφία τῶν νήσων.....
92	1. Συνοπτικὴ ἱστορία.....
130	Ἐπίμετρον: στατιστικὴ τοῦ πληθυσμοῦ.....
134	2. Τοπογραφία.....
134	Ἰθάκη.....
157	Κεφαλληνία.....
157	τὸ βορειανατολικόν.....
171	τὸ ἀνατολικόν.....
183	τὸ νοτιανατολικόν.....
192	τὸ νότιον.....
197	τὸ δυτικόν.....
220	ἡ ἐν τῷ μέσῳ τῆς νήσου ὁρεινὴ χώρα.....
224	ἡ δυτικὴ χερσόνησος.....
229	Γ'. Κάρπωση γῆς.....
252	Παρέκβασις: ἱστορία τῆς σταφίδος.....

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ

	Σελ.
Πρόλογος.....	γ'
Εἰσαγωγή.....	1
Α'. Φυσικὴ περιγραφή τῶν νήσων.....	9
1. Κατασκευὴ ὁρέων.....	9
Ἰθάκη.....	13
Κεφαλληνία.....	21
Παράρτημα: οἱ σεισμοί.....	68
2. Κλίμα.....	78
Παράρτημα: ἐλειογενὴς πυρετός.....	90
Β'. Πολιτικὴ γεωγραφία τῶν νήσων.....	92
1. Συνοπτικὴ ἱστορία.....	92
Ἐπίμετρον: στατιστικὴ τοῦ πληθυσμοῦ.....	130
2. Τοπογραφία.....	134
Ἰθάκη.....	134
Κεφαλληνία.....	157
τὸ βορειανατολικόν.....	157
τὸ ἀνατολικόν.....	171
τὸ νοτιανατολικόν.....	183
τὸ νότιον.....	192
τὸ δυτικόν.....	197
ἡ ἐν τῷ μέσῳ τῆς νήσου ὁρεινὴ χώρα.....	220
ἡ δυτικὴ χερσόνησος.....	224
Γ'. Κάρπωση γῆς.....	229
Παρέκβασις: ἱστορία τῆς σταφίδος.....	252

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ὡς πᾶς τις δύναται νὰ ἐννοήσῃ, ἡ ἡμετέρα μελέτη ἐρείδεται ἐπὶ τῆς Παλικῆς, οὔσης ἐπὶ Ὀμήρου νήσου αὐτοτελοῦς, γεγονὸς μαρτυρούμενον, ὡς ἐδείξαμεν, ὑπὸ τοῦ γεωγράφου Στράβωνος· τῆς Παλικῆς δ' οὔσης ἐπὶ Ὀμήρου νήσου, ἀναγκαῖον συμπεράσμα εἶναι ὅτι αὕτη εἶναι ἡ Ὀμηρικὴ Ἰθάκη, ἐπειδὴ οὐ μόνον φέρει ἅπαντα τῆς Ὀμηρικῆς Ἰθάκης τὰ γνωρίσματα, ἀλλ' ἐρμηνεύονται δι' αὐτῆς ἀπροσκόπτως ἅπαντα τὰ σχετικὰ Ὀμηρικὰ χωρία.

Συναφῆ δὲ τῆς ἡμετέρας μελέτης συμπεράσματά εἰσι τὰ ἑξῆς·

1) Ὅτι ἡ νῦν Ἰθάκη εἶναι τὸ Δουλίχιον.

2) Ὅτι ἡ Ὀμηρικὴ ἤπειρος, ἢ ἡ μέλαινα ἤπειρος εἶναι ἡ νῆσος Σάμη καὶ οὐχὶ ἡ Ἀκαρνανία, ἀπὸ δὲ τῆς νήσου ταύτης ὁ Φίλιππος μεταφέρει τὰ πρὸς εὐωχίαν τῶν μνηστήρων ζῶα εἰς τὴν Ὀμηρικὴν Ἰθάκην, τὴν νῦν χερσονήσον Παλικήν, διὰ τῶν πορθμείων τῶν ὀμηρικώτατα καὶ νῦν ἔτι ἐργαζομένων.

3) Ὅτι τὸ κράτος τοῦ Ὀδυσσεὺς δὲν ἐξετείνετο ἐπὶ τῆς Ἀκαρνανίας, χώρας μηδαμῶς ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ μνημονευομένης· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς δὲν ἤρχε πόλεων ἐπὶ τῆς Ἀκαρνανίας, καὶ συνεπῶς τὸ Νήρικον, ἢ καθ' Ὀμηρον ἀκτὴ ἠπείροιο, ἔκειτο ἐπὶ τῆς Δυτικῆς ἀκτῆς τῆς Σάμης, διότι αὕτη εἶναι, ὡς εἴρηται, ἡ Ὀμηρικὴ ἤπειρος, τὰ δὲ Κροκύλεια καὶ ἡ Αἰγίλιψ ἔκειντο ἐπὶ τῆς Ἰθάκης.

4) Ὅτι Ἀστερίς εἶναι ἡ νῆσος Βαρδιάνοι, αἱ δὲ Ἀλαλκομεναὶ ἔκειντο ἐπὶ τοῦ ἰσθμοῦ τῶν Βαρδιάνων, ἔνθα νῦν ἡ Μονὴ τῆς Θεοτόκου· καὶ τέλος αἱ Θεαὶ νῆσοι εἰσὶν αἱ Σάμη, Ἰθάκη, Ἀστερίς, Ζάκυνθος καὶ Δουλίχιον, καὶ οὐχὶ αἱ τῶν ἐρμηνευτῶν Ὀξεῖαι.

Ταῦτά εἰσι τὰ γενικά συμπεράσματα, ἅτινα ἀπορρέουσιν ἐκ τῆς ἡμετέρας μελέτης, εὐχόμεθα δὲ νὰ ἐνεργηθῶσι ταχέως ἐπὶ τῆς Παλικῆς ἀνασκαφῇ χάριν τῆς ἀληθείας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Προοίμιον.....	Σελ. 5
Κριτικὴ μελέτη περὶ Ὀμηρικῆς Ἰθάκης.....	» 27
Ἑνωσις τῶν Ὀμηρικῶν νήσων Ἰθάκης καὶ Σάμης.....	» 35
Γεωγραφικὴ καθ' Ὀμηρον τῶν πρὸς Δυσμᾶς τῆς Ἑλλάδος κειμένων νήσων περιγραφή.....	» 41
Ἐχθὶναι ἢ Ἐχινάδες (Κουρτσολάροι).....	» 47
Δουλίχιον.....	» 48
Σάμη καὶ Ζάκυνθος.....	» 52
Περὶ τῆς παρ' Ὀμήρῳ ἠπείρου, μελαίνης ἠπείρου, ἀντιπέραια καὶ ἀκτῆς ἠπείρου.....	» 56
Ἰθάκη.....	» 65
Ἀστερίς.....	» 79
Ταυτότης τῶν Ὀμηρικῶν νήσων Ἰθάκης, Δουλίου, Σάμης καὶ Ἀστερίδος πρὸς τὰς σήμερον ὑπαρχούσας νήσους.....	» 81
Ἡ Πάλη εἶναι ἡ Ὀμηρικὴ Ἰθάκη.....	» 100
Ποτὸν τὸ Δουλίχιον.....	» 109
Ἐπίλογος.....	» 110

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΔΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΛΙΟΥ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ